

Min fritid – med velferdsteknologi!

Ergoterapitjenesten for barn og unge
Barne- og familieenheten, Bodø kommune

Sammendrag

Min fritid – med velferdsteknologi!
Teknologisk støtte i fritidsaktiviteter gir
økt selvstendighet og trygghet til barn med
funksjonsnedsettelse og deres familier.

Ergoterapispesialist i barns helse Kjersti Hustoft
og ergoterapeut Ingunn Dalhaug
Kjersti.hustoft@bodo.kommune.no ingunn.dalhaug@bodo.kommune.no

Innhold

Bakgrunn	2
Organisering av prosjektet	3
<i>Prosjektorganisering</i>	3
<i>Styringsgruppe</i>	3
<i>Referansegruppe</i>	3
Prosjektets finansiering	4
Budsjett "Min fritid - med velferdsteknologi" 2018-2020.....	4
Egenfinansiering og videreføring.....	5
Prosjektets mål.....	6
Prosjektets formål og målgruppe	6
Hva har vært prosjektets sentrale milepæler og hovedaktiviteter	6
Hvordan er brukere/familier rekruttert	8
Tjenestemodell.....	10
Brukermedvirkning.....	10
Fordeler og ulemper med valgt organisering	11
Valg av teknologi;	11
Måloppnåelse og gevinster	12
Oppnåelse av prosjektets formål	12
Gvinster og nytteverdi av prosjektet - hva viser gevinstoppfølgingen.....	13
Læringspunkter og erfaringer.....	15
Læringspunkter og erfaringer knyttet til ulike prosesser i tjenesten.....	15
Læringspunkter og erfaringer knyttet til teknologi	15
Suksesskriterier	16
Refleksjoner rundt eventuell implementering i andre kommuner	16
Erfaringer og råd til andre kommuner	17

Bakgrunn

Velferdsteknologi har vært, og er, et satsningsområde i Bodø kommune, både i Helse- og omsorgstjenesten og i skolen. Ergoterapitjenesten til barn og unge får stadig flere henvisninger som gjelder behov for ulike velferdsteknologiske løsninger for å strukturere og skape selvstendighet i hverdagen. Det er derfor behov for å øke tjenestens kompetanse på dette området og ha det som satsingsområde også for barn/unge og deres fritid. Forskning fra *Nasjonalt senter for e-helseforskning* viser at det finnes mye hensiktsmessig teknologisk utstyr på markedet, utfordringen er å implementere det på hensiktsmessig måte og følge opp gevinsten av dette. Bodø kommune er med i *Nasjonalt velferdsteknologiprogram* sammen med over 200 andre kommuner, 6 kommuner har velferdsteknologiprojekt rettet mot barn og unge. Skolene i kommunen har også teknologi som satsningsområde, ved at blant annet alle elever har en Ipad som benyttes i undervisning, til lekser mm.

Barne- og familieenheten søkte om midler i april 2018 og fikk innvilget støtte fra Helsedirektoratet til å starte et prosjekt i Bodø kommune som omhandler velferdsteknologi for barn og unges fritid. Med prosjektet ønsket Barne- og familieenheten etablere praksis for implementering og oppfølging av velferdsteknologiske løsninger til barn og unge med funksjonsnedsettelse. Vi ville utvikle og etablere arbeidsverktøy for vurdering og kartlegging av barn/unges behov for velferdsteknologiske løsninger, ta i bruk og sette det i sammenheng med barn/unges eksisterende habiliteringsbehov med særskilt fokus på fritid.

Tidsrammen for prosjektet var opprinnelig satt til 15 måneder, med ansettelse av ergoterapeut i prosjektstilling i august 2018 og implementering av arbeidsmodell i ergoterapitjenesten i juni 2019, samt fagseminar om tema 8.november 2019. Ekstramidler og mindre forbruk i forhold til opprinnelig budsjett har gjort at vi har kunnet ha prosjektet i 21 måneder. Planen for prosjektet var å kartlegge behovet for velferdsteknologiske løsninger blant barn og unge med funksjonsnedsettelser gjennom intervju og spørreundersøkelse, hospitering/studiebesøk i andre kommuner som jobber med tema, utarbeidelse av arbeidsmodell og utprøving av denne, før arbeidsmodell og rutiner ble fastsatt og

implementeres. Fokus var å finne gode strategier og rutiner for å jobbe med problemstillingen, og deretter å se på hvilke velferdsteknologiske løsninger som kunne benyttes.

Organisering av prosjektet

I Bodø kommune er alle støttetjenestene til barn og unge organisert i Barne- og familieenheten (BFE), her er Grete Willumsen leder og hun er prosjekteier av dette prosjektet. Ergo- og fysioterapitjenesten er organisert under BFE og er hovedansvarlig enhet for prosjektet og prosjektleder er fast ansatt i ergo- og fysioterapitjenesten. I prosjektperioden er prosjektleder 100 % frikjøpt fra sin stilling som ergoterapeut.

Prosjektorganisering

Styringsgruppe

Navn	Rolle	Kompetanse inn i prosjektet
Grete Willumsen	Fysioterapeut	Leder Barne- og familieenheten
Kristin Schjenken Navjord	Ergoterapeut	Avdelingsleder ergoterapi- og fysioterapitjenesten til barn og unge og prosjekteier
Ingunn Dalhaug	Ergoterapeut	Prosjektleder, kobling mellom fag og teknologi
Kjersti Hustoft	Ergoterapeut	Gruppeleder ergoterapi

Referansegruppe

Navn	Rolle	Kompetanse inn i prosjektet
Wenche-Anita Grønbech	Ergoterapeut	Avdelingsleder hjelpemiddelteamet, ansvarlig for velferdsteknologi
Vanja Pettersen		Tildelingskontoret
Leif-Rune Willumsen	Nav hjelpemiddelsentral Nordland	Ansvarlig for kognitive hjelpemidler
Vibeke Tellmann	ForUT	Kommunens IKT-tjeneste, ansvarlig for velferdsteknologi til voksne
Inger Helen Sydnes	Leder funksjonshemmedes fellesorganisasjon Nordland	Brukererfaring, ledd til brukerorganisasjoner
Kjersti Hustoft	Ergoterapeut	Gruppeleder ergoterapi
Kristin Schjenken Navjord	Ergoterapeut	Avdelingsleder ergoterapi- og fysioterapitjenesten til barn og unge og prosjekteier
Wenche Kligen		Leder avlastningstjeneste til barn og unge, ledd til avlastningsboliger og personal der
Kristin Roten		Leder Stadiontunet avlastning, avlastningsbolig for barn og unge

Prosjektets finansiering

Midler til opprettelse av midlertidig prosjektstilling som ergoterapeut i 100 %, fra 01.08.18 – 31.04.20.

Budsjett "Min fritid - med velferdsteknologi" 2018-2020

	2018
<i>Tilskudd fra Helsedirektoratet 2018</i>	902288
<i>Lønn engasjementstilling</i>	142382
<i>Reise (møter helsedirektoratet, hospitering, kurs)</i>	33575
<i>Sum/balanse</i>	726331
	2019
<i>Overføring fra 2018</i>	726331
<i>Kompensasjon mva drift</i>	18413
<i>Ekstramidler 2019 (fra Marker)</i>	100000
<i>Lønn engasjementstilling</i>	549293
<i>Reise (møter helsedirektoratet, hospitering, kurs)</i>	97286
<i>Fagdag</i>	42250
<i>Møtevirksomhet lokalt</i>	6076
<i>Utstyr/teknologi</i>	38893
<i>Sum/balanse</i>	110946
	2020
<i>Overføring fra 2019</i>	110946
<i>Ekstramidler 2019 (restmidler)</i>	100000
<i>Lønn engasjementstilling</i>	204600
<i>Utstyr/teknologi</i>	11636
<i>Møtevirksomhet lokalt</i>	5906
<i>Sum/balanse</i>	-11196

Prosjektet går med et mindre underskudd, dette dekkes av øvrige driftsmidler i BFE.

Egenfinansiering og videreføring

Egenfinansiering i prosjektet går til kontorfasiliteter, strøm, husleie, arbeidsbil, telefon og administrative omkostninger (ledelse).

Med tanke på videreføring av prosjektet, så vi for oss to mulige løp:

1. Det første løpet innebærer økning i ergoterapistillinger. Det er definert i budsjettplaner til Barn- og familieenheten en økning på en 100 % stilling, men usikkert pr. i dag når, og om dette kan iverksettes på grunn av prioriteringer og innsparinger i forhold til budsjett. En ressursøkning vil gi tjenesten mulighet til å ha velferdsteknologi som prioritert satsningsområde flere år fremover. Gi en grundig implementering i praksis, intern opplæring samt kunne tilby støtte og opplæring ut over egen kommune. (fra 2020 er ergoterapi en lovpålagt tjeneste i alle kommuner).
2. Det andre løpet innebærer ingen økning i ergoterapistillinger, ressurser vil være tre 100 % stillinger. Da vil implementeringen som prosjektet har innført kunne videreføres som en del av daglig drift. Det vil fortsatt prioriteres, men innenfor gjeldende prioriteringsnøkkel for tjenesten. Det vil ikke være et satsningsområde med stort fokus på intern og ekstern opplæring.

Beslutningen for valg av videreføring ble tatt når budsjett og mulig videreføring av prosjektmidler fra Helsedirektoratet var vedtatt i slutten av 2019. Dette er en beslutning som ikke tas internt i tjenesten. Vi er avhengig av at ledelsen i kommunen ser viktigheten av å satse på velferdsteknologi til barn og unge. Med budsjettforslag lagt frem i formannskapet for 2020, blir det ingen økning i ergoterapistillinger og prosjektet er innført i egen tjenesten og videreføres som en del av daglig drift. Vi søker om nye midler fra Helsedirektoratet i 2020 og ønsker å videreføre satsningsarbeidet på velferdsteknologi til barn og unge, samt spredning av kunnskap og arbeidsmetode til andre kommuner, utdanninger, faggrupper og samarbeidspartnere.

Prosjektets mål

Prosjektets formål og målgruppe

Med prosjektet vil Barne- og familieenheten (BFE) etablere praksis for implementering og oppfølging av velferdsteknologiske løsninger til barn og unge med funksjonsnedsettelse. Vi vil utvikle og etablere arbeidsverktøy for vurdering og kartlegging for denne brukergruppen og ta i bruk og sette det i sammenheng med barn/unges eksisterende habiliteringsbehov med særskilt fokus på fritid.

Målgruppe: alle barn og unge i Bodø kommune med behov for habilitering, tilrettelegging, veiledning, hjelpemidler etc.

Hva har vært prosjektets sentrale milepæler og hovedaktiviteter

Sentrale milepæler har vært å innhente informasjon om hvordan det ble jobbet med velferdsteknologi til barn og unge høsten 2018 i ergoterapitjenesten, hva vi opplevde vi manglet av kunnskap og kompetanse, samt hvordan vi ønsket å jobbe. Dette dannet grunnlaget for veien videre og hva vi ønsket å ha fokus på. Alle ergoterapeutene i tjenesten har vært en del av jobben rundt utviklingen av prosedyre, tjenesteforløp, kartleggingsskjema, opplæring- og oppfølgingsskjema og evalueringsskjema. Vi tok en evaluering av de samme spørsmålene høsten 2019. Vi tok også en gjennomgang av hvordan alle ergoterapeutene nå erfarte at det var å jobbe etter den nye tjenestemodellen og med de nye verktøyene vi hadde utarbeidet. Se sammendrag av dette i vedlegg 9.

Vi satte ned en referansegruppe bestående av både første- og andrelinjetjenesten. Med representant fra NAV hjelpemiddelsentral Nordland (HMS), tildelingskontoret i kommunen, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO), ForUT (kommunens IT-tjeneste), leder i ergo- og fysioterapitjenesten, leder for miljøtjenesten og leder for en av avlastningsboligene i kommunen, leder for lokalt hjelpemiddellager og leder for teamet som jobber med velferdsteknologi til voksne i Rehabiliteringstjenesten i kommunen.

Alle ergoterapeutene hadde et behov for å øke kompetansen og kunnskapen om velferdsteknologi. Vi hadde møte med rådgiver for kognisjon og kommunikasjon ved Hjelpemiddelsentralen i Nordland, med en gjennomgang av hva som er mulig å søke om hos

dem, samt annen teknologi de hadde fått informasjon om som er tilgjengelig på markedet. Prosjektleder og prosjektmedarbeider har vært på hospitering i Drammen og Bærum (EmmaMEDliv), vi har deltatt på Statped's årlige konferanse om spesialpedagogikk og teknologi (SPOT), fordi mye av det som presenteres her også er relevant for ergoterapeuter. Alle ergoterapeutene i tjenesten var på internasjonal velferdsteknologi konferanse i Århus (Careware). Vi har også lest rapporter og forskning gjort av Nasjonalt senter for e-helseforskning.

Workshops og oppfølgingen fra PA Consulting har vært viktig for å få tilbakemelding og innspill på arbeidet vi har gjort. De 3 workshopene vi har gjennomført har hatt ulikt innhold og fokus. Den første var med representant fra skole, brukerorganisasjon, HMS, ergoterapeuter i egen tjeneste, Rehabiliteringstjenesten i kommunen, tildelingskontoret, ForUt og leder for BFE. Fokus på hvordan vi jobber i dag og hvordan vi kunne se for oss fremtidens tjenesteforløp. Flere fikk seg en aha-opplevelse med hvorfor ting ofte tar lang tid og hvor mange som er involvert i et forløp. Den andre workshopen var kun med ergoterapeutene, vi gikk gjennom status så langt, tjenesteforløpet og gevinster. Siste workshop var med flere representanter fra miljøtjenesten og avlastningsbolig, hvor vi fikk gode innspill på hvordan de ønsker å bli involvert og tilbakemeldinger på tjenesteforløpet så langt.

I august tok vi kontakt med tre nærliggende kommuner for å høre om de var interessert i å samarbeide med oss om oppstart av velferdsteknologi til barn og unge i egen kommune. Rana kommune takket ja, og har fått innføring i tjenestemodell og arbeidsmetode, samt oppfølging via Skype. Vi tok kontakt med redaktør for Ergoterapeuten, fagbladet til ergoterapeuter, august 2019 og informerte om prosjektet og lurte på om det var mulig å få publisert artikkel om prosjektet. I løpet av de neste månedene ble prosjektleder og prosjektmedarbeider, samt mor til en gutt i prosjektet intervjuet og bilder ble sendt inn. Resultatet ble en firesiders artikkel om prosjektet. Etter dette tok ergoterapeuter i flere kommuner kontakt og ønsket tilgang til verktøyene vi har utarbeidet. I løpet av desember 2019 og januar 2020 etablerte vi en delingsplattform (Microsoft Teams). Kommunene fikk da tilgang til verktøyene og muligheten til å ta kontakt for å få svar på spørsmål.

8. november 2019 gjennomførte vi fagdag som var åpen for alle og gratis. Det var over 70 deltagere fra ulike tjenester i Bodø kommune og nærliggende kommuner, samt pårørende. Ulike leverandører stilte også opp. På fagdagen presenterte vi prosjektet og verktøyene vi har jobbet med, spillteknologien vi har prøvd ut og viktigheten av å kunne spille. Mor til en gutt fortalte hvordan de benytter digitalt verktøy for å samhandle med barnehagen rundt deres barn og leverandørene fikk presentere noe av deres teknologi.

Milepælsplan ligger som vedlegg 7, der er en helhetlig oversikt over milepølene vi har jobbet mot i prosjektet.

Hvordan er brukere/familier rekruttert

Familier og barn er rekruttert gjennom ordinære henvisninger til ergoterapitjenesten. Vedtakene som gjøres hos oss, gjøres på bakgrunn av behov og ikke diagnose. Vi har informert våre nærmeste samarbeidspartnere om prosjektet, hvem som kan ha nytte av velferdsteknologi i hverdagen og hvordan de henviser til oss gjennom driftsmøter hvor alle støttetjenestene til barn og unge er tilstede. Vi har vært på fagmøter i ulike tjenester, arrangert egen fagdag om velferdsteknologi til barn og unge. Sendt ut informasjon via mail til skole og barnehage, og ulike interesseorganisasjoner.

Vi valgte å rekruttere barn/unge i 5.-10. klasse. Deler av dette handlet om at det gjerne er i denne alderen en begynner å få forventninger om at barn/unge skal være mer og mer selvstendig, og mestre aktiviteter på egenhånd. Det er for eksempel vanlig å ha SFO frem til en slutter i 4. klasse. En del av våre brukere har utvidet SFO, mens jevngamle har «fritid», deltar og velger fritidsaktiviteter, er selvstendig, og kan gå hjem alene. Hvordan kan velferdsteknologi, om det er det som er løsningen, bidra til at også denne gruppen kan få økt selvstendighet og valgfrihet med tanke på egen fritid. Ved oppstart av prosjektet høsten 2018, rekrutterte vi 3 familier som kunne være en del av prosjektet vårt og våre medforskere i utarbeidelsen av kartleggingskjema, strukturering av oppfølging og evaluering. Disse ble rekruttert gjennom barn og unge vi allerede fulgte opp, og ved forespørsel som ble sendt ut til skoler og foreldre vi kjente til fra tidligere eller bekjente.

Vi ønsket aldersspredning i de barn/unge vi rekrutterte, men endte opp med å ha 3 barn på 12 år og deres familier som medforskere. Vi ønsket at behovet skulle være det som avgjorde om de ble med og ikke hvilken diagnose de hadde. Vi endte derfor opp med ulike problemstillinger og ulike diagnoser. Et barn med ADHD og utfordringer med å huske gymtøy, medisiner og når han skulle være hvor. Et barn med Cerebral parese med behov for oversikt og trygghet i hverdagen, hvem skulle kjøre til hvilken aktivitet, hva er klokka og når skal vi dra, hjelp til å lese og svare på SMS, og et ønske om å kunne spille tv-spill som alle andre. Et barn med Downs syndrom med behov for struktur, hvilke dager kommer etter hverandre, når skal jeg på trening og hva skal være med i gymsagen, samt mindre mas i hverdagen/avlastning for foreldrene.

Vi har testet ut tjenestemodellen sammen med barna og foresatte, slik at vi kunne innhente informasjon om hva de synes fungerer og ikke, om de ønsker at noe skal gjøre annerledes og om noe er mangelfullt. Erfaringene vi har fått gjennom å jobbe med disse 3 familiene har blitt benyttet i utarbeidelsen av endelig tjenestemodell som var i ordinær drift fra august 2019, og eventuelt kan benyttes og innføres i ergoterapitjenesten i andre kommuner. Tjenestemodellen og verktøyene vi utarbeidet vil bli jevnlig evaluert, tjenesten har blitt enige om å evaluere de to ganger i året for å kunne justere og tilpasse de etter hvert som vi får mer erfaring med å ta de i bruk.

Tjenestemodell

Hovedansvarlig i tjenesteforløpet er den enkelte ergoterapeut den enkelte ergoterapeut er ansvarlig for å følge opp og benytte opplærings skjema ved oppstart av velferdsteknologi.

Henvising, som registreres i journalsystem, kan både foresatte, skole, evt. andre sende, og prioritert etter politisk vedtatt prioriteringsnøkkel. Leder for ergo- og fysioterapitjenesten sender ut ventebrev til foresatte. Deretter fordeles saken til ergoterapeut, som etablerer kontakt med foresatte, evt. skole og avlastning. Ergoterapeut avtaler hjemmebesøk/samtale med foresatte og barn, gjennomfører kartlegging, evt. kartlegge skole og avlastning/andre arena, journalfører og lager oppsummering. Behov og mulig løsning presenteres for foresatte og barn i nytt møte, ergoterapeuten har med teknologien hvis vi har den tilgjengelig for å kunne vise og forklare muligheter. Er foresatte og barn enige i behovet og løsningen som legges frem, søkes det enten til NAV hjelpemiddelsentral, eller foresatte går til innkjøp av teknologien selv. Hvis det søkes via NAV, gjøres dette i journalsystemet og terapeuten får utlevert hjelpemidlet til kontoret. Terapeuten har da muligheten til å sette seg inn i hjelpemidlet og eventuelt gjøre enkle tilpasninger før utlevering. Terapeuten har med opplæring- og oppfølgingsskjema, og følger dette. Terapeuten informerer om support hvis det er tilgjengelig og om antall oppfølginger som er satt som minimum ved oppstart av velferdsteknologi. Mål og ny avtale avtales og etter siste opplæring avtales evalueringssamtale om 6 mnd. Se vedlegg 1 for tjenestemodell, vedlegg 2 for prosedyre, vedlegg 3 for samtaleguide, vedlegg 4 for opplæring – og oppfølgingsskjema, og vedlegg 5 for evalueringsskjema.

Brukermedvirkning

Brukermedvirkning ivaretas gjennom vår prosedyre. Vi skal alltid snakke med barnet først om hvordan det opplever sin hverdag, hva som er utfordrende, hva de kunne tenke seg å gjøre på egen fritid og hvilke mål de ønsker å nå. Brukermedvirkning er alltid en del av jobben vi gjør, deres stemme skal stå sterkt i valg av tiltak. Representant fra brukerorganisasjon har vært med på workshop hvor vi jobbet med tjenesteforløp og fikk da mulighet til å komme med forslag og tilbakemeldinger. Gjennom prosjektet har de tre familiene som har vært våre medforskere, hatt muligheten til å gi tilbakemelding om hva som fungerer og ikke, mulige forbedringer og eventuelt mangler.

Fordeler og ulemper med valgt organisering

Ulempen vi ser til nå er økt arbeidsmengde, som et resultat av et økt antall henvisinger som gjelder velferdsteknologi. Dette er samtidig en fordel og positivt med tanke på at vi når ut til flere barn/unge som har behov for denne teknologien i hverdagen. Den økte arbeidsmengden har ikke ført med seg flere ressurser til tjenesten.

Valg av teknologi;

- ❖ **Hvilke velferdsteknologiske løsninger er prøvd ut og hvordan de har virket?** – Vi søker om/tar i bruk teknologi ut fra den enkeltes behov. Det er derfor ikke prøvd ut noen spesifikk teknologi i større skala. Det varierer fra å benytte mobil/nettbrett de allerede har med tilpasninger av dette, til Handikalender og GPS-klokke. Vi har også valgt å anskaffe ulik spillteknologi som kan bidra til mestring, inkludering og økt selvstendighet.
- ❖ **Hvordan er disse anskaffet? (NAV, kommunen, privat)** – Teknologien er skaffet gjennom NAV, alle skoler i Bodø har iPad, slik at denne benyttes i saker hvor det er aktuelt, ellers benyttes teknologi de allerede har eller de går til privat innkjøp. Vi har kjøpt inn ulik spillteknologi, slik at de kan prøve den ut og finne ut som den fungerer, før de evt. selv går til anskaffelse av den.

Måloppnåelse og gevinster

Oppnåelse av prosjektets formål

Hvordan og i hvilken grad har prosjektet bidratt til at barn og unge med funksjonsnedsettelse enklere kan delta i og mestre fritidsaktiviteter?

Vi har ikke hatt direkte fokus på å få flere barn til å delta i fritidsaktiviteter. Vi har erfart at barn og unge skal kunne delta i de fritidsaktivitetene de ønsker, da må resten av hverdagen fungere for både dem og foresatte. Barna må ha et godt utgangspunkt med økte forutsetninger for å kunne delta i fritidsaktiviteter. Ved f.eks. å ha struktur og oversikt i hverdagen, vil stress, usikkerhet og konfrontasjoner reduseres og barn/unge vil ha større overskudd til å kunne delta selvstendig i fritidsaktiviteter. Vi har også valgt å fokusere på spillteknologi, da de fleste barn og unge i dag spiller. Dermed havner de som ikke spiller på utsiden, sosialt både på skolen og fritid. Det å spille, snakke om spill og avtaler som gjøres når de spiller, er da noe de barna som ikke spiller ikke en del av. Det å kunne spille gir en stor mestringsfølelse til den enkelte, det har vi sett hos de som har fått prøve spillteknologi.

Hvordan har prosjektet bidratt til de pårørendes opplevelse av trygghet og avlastning?

Ved f.eks. å få struktur og oversikt i hverdagen, reduserer vi stress uro og mye av masingen som kan bidra til konflikt. Foresatte opplever da at det er mer ro og trygghet i at barnet ikke går og er urolig, og at ofte stilte spørsmål unngås (masing). Eksempelvis kan barnet, ved hjelp av teknologien, selv finne ut hva klokken er ved å få den opplest, eller at barnet selv kan sjekke hvilken dag det er og når det er lørdag, og dermed lørdagsgodt.

Hvordan har prosjektet bidratt til økt samarbeid mellom kommunen og frivillig sektor, samt på tvers av tjenesteområder og sektorer i den enkelte kommune?

Det er blitt ett tettere samarbeid innad i egen kommune, blant annet mellom PPT og ergoterapitjenesten når det gjelder saker om velferdsteknologi. Vi er også i tettere dialog med avlastningsarenaen, ved å ha hatt med leder for avlastning og barnebolig i referansegruppen og på workshop. Vi har allerede et samarbeid med idrettskretsen som har flere tilrettelagte tilbud. Vi samarbeider om grenseløs idrettsdag der alle barn som ønsker det kan komme og prøve ulike idretter som er tilrettelagt. Idrettskretsen har også aktivitetsguide, en ordning hvor en kan få ha med seg en person på de første treingene hvis det f.eks. er skummelt å skulle komme som ny å delta.

Gevinster og nytteverdi av prosjektet - hva viser gevinstoppfølgingen

Gevinstene som er formulert for prosjektet er hovedsakelig kvalitative og basert på subjektive erfaringer og opplevelser. Gevinstene baserer seg på tilbakemelding vi har fått fra barna og deres foresatte under oppfølgingsmøtene. Vi har ikke gjennomført evalueringssamtale med noen av de tre familiene som har vært våre medforskere, gjøres til sommeren. Se vedlegg 8 for gevinstrealiseringsplanen for prosjektet, hvor det er mulig å se alle resultatindikatorer, forutsetninger og tiltak for å realisere gevinstene.

Bruker opplever økt egenmestring og selvstendighet

Ved bruk av hjelpebehovskjemaet kan en få ut en score, og målene som barnet og foresatte satte ved oppfølgingsbesøk ser vi en fremgang i barnas egenmestring og selvstendighet. Vi har hovedsakelig benyttet hjelpebehovskjemaet internt for å kunne se effekt. Vi vil ikke kunne score det ut på nytt før evalueringssamtalene er gjennomført. Barn som tidligere var avhengig av hjelp til å stå opp, gjennomføre personlige hygiene, huske å ta medisiner, huske å ta med seg skolesekk, matpakke og gymbag. Mestrer i dag dette ved hjelp av teknologien, eller strategier som teknologien har lært dem. Ved å sette opp kortsiktige og oppnåelige mål for hvert oppfølgingsbesøk har vi sikret fremgang, samt at familiene ikke skal gape over for mye. Det blir også enklere for barnet og foresatte å se at barnet mestrer flere aspekter av egen hverdag.

Økt kvalitet i forhold til oppfølging av velferdsteknologi i ergoterapitjenesten

Ved oppstart av prosjektet i august 2018 var alle ergoterapeutene i tjenesten med på å gå gjennom hvordan vi jobbet per nå med velferdsteknologi, hva manglet, hva fungerte ikke og hvordan vi ønsket å jobbe med velferdsteknologi. På bakgrunn av svarene var det behov for mer kunnskap og kompetanse på velferdsteknologi, en felles forståelse og måte å jobbe på. Det var behov for en prosedyre med tilhørende verktøy for kartlegging, oppfølging og evaluering. Dette er nå formalisert gjennom tjenesteforløpet med tilhørende prosedyre, samtaleguide, hjelpebehovskjema, opplæring- og oppfølgingskjema, og evalueringsskjema. Tidligere fikk vi henvisninger med konkrete bestillinger på et hjelpemiddel og at det dermed ble en del bytter, da dette nødvendigvis ikke var rett teknologi for behovet barnet hadde. Per 31.12.2019 har vi 25 aktive saker hvor velferdsteknologi er i bruk eller skal tas i bruk, og det har enda ikke vært behov for bytte av teknologi. Av disse 25 sakene, er det 10 barn og deres familier som bruker velferdsteknologi daglig etter 3 måneder.

Foreldre opplever økt trygghet og avlastning

Nullpunktet her er satt til kartleggingssamtalen vi hadde med familiene for å finne behov og mulig løsning. Evalueringssamtale med familien gjennomføres til sommeren, og vi har som punkt å spørre om deres opplevelse av egen hverdag og om teknologien har bidratt positivt.

Barna opplever økt normalisering i hverdagen

Tilbakemeldingen på oppfølgingsbesøkene fra barn og foreldre er at teknologien bidrar til mindre mas og uro, at barnet opplever selv å ha større oversikt og kontroll over egen hverdag. Barna kan selv finne ut av hva som skjer når og med hvem, samt kunne ha kontakt med venner uten at foresatte må hjelpe de og de opplever å være mer som andre.

Forbedret samarbeid med samarbeidspartnere angående velferdsteknologi

Vi har sendt ut nyhetsbrev om prosjektet til alle som jobber i BFE, alle rektorer og andre samarbeidspartnere. Vi har informert på driftsmøtet til BFE, og arrangert fagdag som var åpen for alle støttetjenestene til barn og unge. Vi har også hatt møter med enkelttjenester for å informere og diskutere samarbeidet og dele kunnskap om velferdsteknologi og hvordan vi jobber med den. Resultatindikator for denne gevinsten var satt som antall henvisninger som går direkte til oss. At vi unngår at det tar lang tid før vi får en henvisning på grunn av at den er innom andre instanser som tildelingskontoret før den kommer til oss. I 2018 og første halvår 2019 var dette tilnærmet null, mens i andre halvår i 2019 mottok vi 7 henvisninger direkte til ergoterapitjenesten som gjaldt behov for kartlegging og utprøving av velferdsteknologi. Det gjenstår å oppdatere informasjonen som ligger ute på kommunen sine nettsider om hva ergoterapitjenesten til barn og unge jobber med.

Planer for videreføring i drift

Vi er i daglig drift, men ser at vi fremdeles har behov for å spre informasjon om velferdsteknologi. Det er behov for informasjonsspredning til samarbeidspartnere, spesielt skole og helsesykepleiere, men også internt.

Læringspunkter og erfaringer

Læringspunkter og erfaringer knyttet til ulike prosesser i tjenesten

Å etablere referansegruppe tidlig, slik at en har en sparringspartner med representanter fra ulike samarbeidspartnere er positivt for fremgangen og utviklingen av ny tjenestemodell og verktøy. Da vil en i tidlig fase få innspill på ideer og utfordringer i utforming av verktøy. Vi har også erfart at det er viktig at alle i tjenesten som skal jobbe med velferdsteknologi involveres fra start, både for å skape eierskap og å ha muligheten til å medvirke, bidra med innspill og erfaringer. Her har workshopene og møtene med PA Consulting vært gode arenaer. Det var etter et internt møte i ergoterapitjenesten at vi så behovet for å utvide kartleggingskjema fra først å gjelde kun barn og foresatte, til å ha skjema gjelder skole og avlastning i tillegg.

Vi har erfart at barn som har brukt velferdsteknologi en periode, som har gitt positiv effekt i hverdagen, etter en stund kan ha redusert behov for velferdsteknologi da de har lært seg strategier eller nå mestrer aktiviteter de tidligere trengte assistanse i. Vi har dermed behov for å evaluere prosedyren vår for hvordan vi skal følge opp slike saker.

Selv om vi har hatt kontakt med en del brukerorganisasjoner, opplever vi at vi ikke har nådd frem med informasjonen slik vi ønsker. Her må vi jobbe mer for å nå frem til de.

Læringspunkter og erfaringer knyttet til teknologi

Tiltak, om det er velferdsteknologi eller andre tiltak, må alltid være etter behov. Kartlegg behovet først, vurder, så gjør en anbefaling. Vi har veldig lyst til å bare sette inn en løsningen med en gang, men det er viktig å ta seg tid. Tid til å kartlegge behovet grundig, tid til å se på hva behovet er og hva som kan løse det, tid til å diskutere med barn og foresatte evt. vise hvis vi har tilgjengelig. Og ikke minst bruke tid på opplæring og oppfølging av alle arenaer hvor teknologien skal benyttes.

Der vi har valgt ulik løsning i forbindelse med digital kalender hjemme og på skolen, for å unngå at barnet må ha to nettbrett. Ser vi at det kan oppstå usikkerhet om funksjonene og mulighetene, da løsningene kan ha ulik utforming. Dermed kan det være behov for enda tettere opplæringen og oppfølgingen av digitale kalendere i skolen.

Suksesskriterier

Å involvere de som skal jobbe med teknologien både internt i egen tjenesten, og ute hvor teknologien skal benyttes. Finne de som er engasjert og kan være pådrivere. Aksept i egen ledelse på å kunne bruke tid på å etablere ny praksis, som på sikt vil gi bedre tjenester utad og mer kunnskap innad.

Implementering i utdanninger ser vi som en stor fordel, at ulike yrkesgrupper får mer om velferdsteknologi til barn og unge inn i lærerplanene på studiet. Hvis nyutdannede har med seg kunnskap om velferdsteknologi, ikke bare til voksne og eldre, når de kommer ut i arbeidslivet er mye av jobben gjort. Vi har et ønske om å informere om tjenestemodellene og vår måte å jobbe på hos de ulike universitetene som tilbyr bachelor i Ergoterapi.

Å ha informasjonen lett tilgjengelig for både foresatte og personer som jobber med barn og unge. Som informasjon på nettsiden til kommunen og ergoterapitjenesten til barn og unge om velferdsteknologi og hva vi kan bidra med. Det er ønskelig med en infobrosjyre om hvem som kan ha nytte av velferdsteknologi og om ulike løsninger, samt hvordan henvise til ergoterapeut for utredning. Det hadde kanskje også, i oppstartsfasen, vært en tanke å ha et fast tidspunkt hvor alle kan ta kontakt med ergoterapeut/prosjektleder for å diskutere om et barn er aktuell med tanke på henvisning for utredning av velferdsteknologi.

Refleksjoner rundt eventuell implementering i andre kommuner

Den enkelte kommune må finne ut hvordan det kan fungere best i deres kommune, men vi vil anbefale å få med seg faggrupper som kan mye om dette fra før, som f.eks. ergoterapeuter, da velferdsteknologi er en del av deres kompetanse. Samt dra nytte av de som allerede har startet opp.

Vi er i gang med å spre vår kunnskap og erfaring til andre kommuner og ser at det er en stor fordel å se på hvordan en jobber i dag, og at alle som skal jobbe med velferdsteknologi er med på denne prosessen. For å kunne si noe om hvordan situasjonen er i dag, og så se på hvordan en ønsker å jobbe og kartlegge faktorer en må jobbe med for å komme seg dit. Hva mangler eller er utfordrende for å komme seg dit en ønsker.

Avklare hvem som skal ha ansvaret for velferdsteknologi, og at alle er enig og informert om dette. Oppdatere egen kunnskap og kompetanse, hvis en ser behovet for det. Ta kontakt med ulike leverandører, hør hva de kan bidra med. Leverandørene er også tjent med at vi har kunnskap og kompetanse på deres produkter. Det er viktig å få med seg ledelsen, de må også være enig i at det settes av tid til å jobbe med dette.

Erfaringer og råd til andre kommuner

Begynn i det små, og bruk tid på prosessen med å etablere ny praksis. Ha egen ledelse med på laget, slik at en har mulighet til å sette av tid til arbeidet.

Det kommer stadig ny teknologi, det er dermed viktig å etablere et system i forhold til å kunne holde seg oppdatert. Samarbeid gjerne med NAV Hjelpemiddelsentral, hvis mulig, hvor en kan ha fokus på velferdsteknologi for å løfte opp ny teknologi. Om mulig etabler et fast samarbeid hvor teknologi er i fokus, ved f.eks. å ha to faste møter i året.